

Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse
Liit
info@defence.ee

Teie 05.12.2025 nr VD_25/19

Meie 07.01.2026 nr 10-2/4094-2

Vastuskiri Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liidu pöördumisele

Austatud härra Veskimägi

Tänan Teid põhjalike ja konstruktiivsete ettepanekute eest. Hindame kõrgelt Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liidu (ETKL) rolli sektori huvide esindamisel ning sisulise partnerina kaitsetööstuspoliitika kujundamisel ja rakendamisel.

Nõustun, et Eesti kaitsetööstuse areng viimastel aastatel on olnud märkimisväärne. Samas eeldab 2030. aastaks seatud ambitsioonikate käibe- ja ekspordieesmärkide saavutamine, et riigi olemasolevad toetus- ja finantsinstrumendid kataksid kaitsevaldkonna ettevõtete elukaart võimalikult terviklikult ning arvestaksid sektori eripäradega.

Soovin peatuda Teie kirjas tõstatatud peamistel teemadel.

Tootearendustoetus (EKTL punkt 6)

Kuigi kaitsetööstus ei ole eraldi „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse“ (TAIE) arengukavas fookusvaldkonnana määratletud, ei ole see Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) senise rakenduspraktika põhjal olnud kaitsetööstusettevõtetele sisuliseks piiranguks. Kaitsevaldkonna projektid on olnud oma sisult seostatavad kehtivate TAIE fookusvaldkondadega, nt digilahendused, tervisetehnoloogiad, energialahendused või ressursside väärimine.

Äsja lõppenud TAIE vahehindamise tulemusena tegid hindajad ettepaneku lisada kahese kasutusega tehnoloogiate arendamine selgemalt sisse kõikidesse teistesse fookusvaldkondadesse. Plaanime seda ka teha, kuid ehk saame ühiselt panustada kaitsevaldkonna ettevõtjate teadlikkuse kasvatamisse, et kaitsevaldkonna ettevõtted oleksid paremini kursis olemasolevate fookusvaldkondade sisu ja EIS-i pakutavate toetusmeetmetega.

Lisaks suunab MKM Vabariigi Valitsuse otsusega ligi 24 mln eurot kaitsetööstuse tootearenduse toetuseks. Võrreldes olemasoleva tootearenduse toetusega laieneb toetavate tegevuste hulk (toetatakse lisaks rakendusühtsust ja intellektuaalomandi esmakaitse taotlemist) ning toetuse summa ühe projekti kohta kasvab 6 korda st 3 mln euron. Läbi hindamiskriteeriumite on tagatud, et üksnes kaitsetööstuse seotud projektid saavad rahastust.

Skaleerimise toetus (EKTL punkt 7)

Oma olemuselt võiksid skaleerimise vajadusi täna vähemalt osaliselt katta investeeringutoetused, mis on kirjeldatud tabeli ridades 13 ja 14. Riigiabiireeglitest tulenevalt saab teadus- ja arendustegevuseks, sh. tootearenduseks, anda abi kuni TRL8ni. Investeeringutega seotud riigiabi andmisel üldjuhul TRL piirangut ei ole, kuid toetuse osakaal on märkimisväärselt madalam. Näiteks ettevõtete investeeringutoetuste puhul jääb toetuse osakaal 10-20% vahemikku (olenevalt ettevõtte suurusest). Üldjuhul kasutatakse skaleerimise faasis erinevaid laenu- ja käenduseinstrumente (nt. kavandamisel on innovatsioonilaen) ning riskikapitali (SmartCapi Kaitsefond).

Kavandamisel oleva innovatsioonilaenu eelarve on 27 mln eurot ning eesmärk on parandada ettevõtete ligipääsu kapitalile innovatsioonimahukate projektide elluviimisel, vähendades turutõrget eelkõige 0,5–5 miljoni euro suuruste investeeringute segmendis. Laen on mõeldud ettevõtetele, kellel on juba välja töötatud ja valideeritud toode või tehnoloogia, kuid kellel on raskusi selle skaleerimise, sertifitseerimise või kommertsialiseerimise rahastamisel.

Käibekapitali laen (EKTL punkt 8)

EIS on juba kaardistanud kaitsetööstuses esinevad turutõrked, mis on seotud pikkade arendus- ja müügitseiklite, konfidentsiaalsuse ja regulatiivsete piirangute, ebapiisavate tagatiste ning finantsasutuste piiratud valmidusega rahastada militaar- ja kahesuguse kasutusega projekte.

Nõustume, et olemasolevad käibekapitali laenutingimused ei arvesta täna piisavalt kaitsevaldkonna spetsiifikat. Seetõttu arutaksime heameelega koos ETKLi esindajatega, kuidas olemasolevaid käibekapitali laenutingimusi muuta kaitsetööstusele sobilikumaks, nt milline võiks olla omakapitalinõue, maksepuhkuse pikkus vms. MKMi poolne kontakt käibekapitali laenu teemadel on Evelyn Jõgi (Evelyn.jogi@mkm.ee).

Kaitsefond (ETKL punkt 9)

SmartCapi senine praktika investeerimisringi kokkupanekul on toetada ettevõtteid:

- tehes koostöös Eesti juhtivate advokaadibüroodega ettevõtetele juriidiline tehingueelne analüüs (legal due diligence) ning jagades seda huvitatud kaasinvestoritega,
- andes referentsi rahvusvahelistele kaasinvestoritele,
- kapitali kaasamisel SmartCapi võrgustikus läbi ettevõtte-investor tutvustuste.

Juba täna on SmartCapi tavapärane praktika viia Eesti ettevõtteid kokku SmartCapi fondide võrgustikus olevate investoritega, kellel on huvi Eesti kaitsetehnoloogiate suhtes.

Ühtlasi on SmartCap valmis fondide võrgustikku võimendama ka muudel Eesti kaitsetööstuse arendamise eesmärkidel. Näiteks osales Estonian Defence Week 2025 üritustel mitmeid SmartCapi võrgustikust kutsutud fonde, et otsida Eestist potentsiaalseid investeerimisobjekte ja kohtuda Eesti kaitseettevõtetega.

SmartCapi investeerimisprotsess on seni turupraktikatest lähtuvalt optimaalne ning võimalusel kapitali kaasamist ja investeerimisringi kokkupanekut toetav, sh vajadusel jagatakse kaasinvestoritega erinevad investeerimisprotsessi osad, et nendega paralleelselt töötada ja võimalusel infot jagada. Näen, et kogu protsessi on võimalik kiirendada ettevõtete toetamisel kapitali kaasamiseks ettevalmistusel, mille osas on SmartCap avatud dialoogiks ja koostööks ETKL-iga, et leida lahendusi, mis ETKL-i liikmeid kapitali kaasamisel enim abistaks.

SmartCap on avatud koostöö arendamiseks ETKL-iga ning heameelega kaardistame koostöös ETKL-iga täiendavad sammud, et SmartCapi võrgustikku ja võimalusi veelgi enam Eesti kaitsetööstuse heaks võimendada. SmartCapi poolne kontakt on fondijuht Sille Pettai (sille.pettai@smartcap.ee).

Suuremahuliste investeeringute laen (EKTL punkt 15)

Suuremahuliste investeeringute laenu temaatika on hõlmatud 2028+ perioodi eelhindamisse, mille käigus analüüsitakse olemasolevate rahastamisvahendite piisavust ning vajadust muuta instrumentide mahtu, tingimusi ja riskijagamise põhimõtteid.

Lisaks on Euroopa Liidu 2028+ eelarveperioodis kaitsevaldkond selgelt strateegiline prioriteet ning Euroopa Konkurentsivõime Fondi kaudu suunatava kaitsevaldkonna rahastamise maht suureneb märkimisväärselt, avades uusi võimalusi suurinvesteeringute rahastamiseks ja riskide jagamiseks.

Peame väga oluliseks jätkata sisulist dialoogi EKTL-iga ning kaasata liitu nii uute meetmete kujundamisse kui ka olemasolevate instrumentide täiendamisse.

Täna Teid veel kord põhjalike ettepanekute ja senise hea koostöö eest. Eesti kaitsetööstuse areng on strateegilise tähtsusega nii riigi majandusele kui ka julgeolekule ning oleme pühendunud sellele, et riiklikud meetmed toetaksid sektori kasvu võimalikult tõhusalt ja jätkusuutlikult.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Lisaadressaat: Kaitseministeerium

Kadri Kala
+372 639 7609 Kadri.Kala@mkm.ee